

Sławiński, Antoni

Główne kierunki pracy miejskich rad narodowych i ich organów oraz samorządu mieszkańców w 1968 r.

Notatki Płockie 13/2-46, 9-11

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tak rad narodowych, jak i zakładów pracy, pozwala często na podjęcie jedynie budowy podstawowych, niezbędnych etapów tych urządzeń, przy czym przyjmuje się rozwiązanie pozwalające na dalszą ich rozbudowę w przyszłych latach. Szereg zakładów pracy świadczy również na budowę obiektów bezpośrednio nie związanych z ich funkcjonowaniem: jak szkół, placówek służby zdrowia, handlowych itp. **Te możliwości trzeba nadal wykorzystywać.**

Tym niemniej ze strony niektórych prezydentów rad narodowych występują niejednokrotnie zbyt wygórowane żądania odnośnie inwestycji w zakresie t. zw. infrastruktury, wymagające zbyt wysokich udziałów ze strony zakładów pracy w stosunku do kosztów prowadzonych przez nich inwestycji podstawowych, jak i znacznych kwot ze strony rad narodowych. Takie postępowanie może spowodować spadek zainteresowania do budowy zakładów na terenie naszego województwa. **Konieczny jest zatem w tych sprawach umiar i poczucie realnych możliwości.**

Trzeba przyznać, że dotychczas większość prac koordynacyjnych, podejmowana była z dnia na dzień, pod naciskiem bieżących potrzeb, zwłaszcza związanych z odtwarzaniem zakładów deglomowanych, które realizowane są w przyspieszonym tempie.

Trzeba, żeby w przyszłości prace te prowadzone były z większym wyprzedzeniem w stosunku do terminów realizacji inwestycji.

ANTONI SŁAWIŃSKI

GŁÓWNE KIERUNKI PRACY MIEJSKICH RAD NARODOWYCH I ICH ORGANÓW ORAZ SAMORZĄDU MIESZKAŃCÓW W 1968 r.

W ostatnich latach nastąpił dalszy wzrost rangi i roli rad narodowych jako organów przedstawicielskich. Polepszyła się pozycja komisji oraz zwiększył autorytet radnych.

Poważny wpływ na te korzystne zmiany wywarła uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej z kwietnia ubiegłego roku w sprawie kierunków rozwoju miast, ze szczególnym uwzględnieniem aktywności gospodarczej i społecznej małych miast oraz ich porządkowania.

Do osiągnięć rad narodowych w tym okresie należy zaliczyć pomyślną realizację większości zadań gospodarczych, społecznych i kulturalnych przy pogłębianiu więzi z ludnością i jej organizacjami w rozwiązywaniu poszczególnych zadań, co znalazło swój wyraz w czynach społecznych i pracy komitetów blokowych.

Miejskie rady narodowe częściej niż to bywało kiedyś rozpatrywały na sesjach problemy istotne dla terenu, koncentrując się przede wszystkim na następujących zagadnieniach:

Obecnie istnieje już taka możliwość. Mam tu na myśli nie tylko miasta, gdzie ustalone już zostały koncepcje zagospodarowania dzielnic przemysłowo-składowych, które z reguły posiadają znaczne rezerwy terenowe, ale i pozostałe miasta.

Możliwość tę stwarza plan regionalny dla m. st. Warszawy i województwa warszawskiego na lata 1966—1985, który został opracowany i wchodzi w fazę zatwierdzeń. Brak miejsca nie pozwala na pobieżne chociażby scharakteryzowanie koncepcji rozwoju województwa i jego przekształceń założonych w tym planie. Mogę tylko powiedzieć, że są one rozwinięciem przedsięwzięć, o których była mowa w pierwszej części niniejszego artykułu.

Pragnąłbym natomiast podkreślić, że plan regionalny określając funkcję i tempo rozwoju poszczególnych miast, już w obecnym stanie (jakkolwiek prace nad bardziej szczegółowym ujęciem tych zagadnień będą dalej prowadzone) dość wyraźnie ukierunkowuje lokalizację inwestycji oraz charakter i rozmiar wielu przedsięwzięć gospodarczych w miastach. **Dlatego też niezbędne będzie zapoznanie się z tym planem prezydentów miejskich rad narodowych, radnych i aktywu miejskiego, a zwłaszcza gruntowne rozpatrzenie założonych w planie funkcji swoich miast oraz wniesienie uwag i wniosków, które będą mogły być uwzględnione w bardziej szczegółowych opracowaniach i w korektach planów ogólnych miast, które będą musiały być przeprowadzane w najbliższym okresie.**

- gospodarce komunalnej i budownictwie mieszkaniowym,
- porządkowaniu zabudowy i urządzeń miejskich,
- rozwoju sieci handlu i usług,
- ochronie porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- ocenie wykonania zadań gospodarczych i należności finansowych.

Poświęcono również sporo uwagi ocenie przebiegu realizacji planów gospodarczych i budżetów, efektywności pracy organów administracyjnych i gospodarczych, w tym również i jednostek niepodporządkowanych. Oznacza to, że znaczna większość rad narodowych odczuwała potrzebę rozpatrywania spraw, mających zasadnicze znaczenie dla swego terenu.

Zwiększył się udział komisji w przygotowaniu sesji rady między innymi na skutek wzrostu rangi problemowego planu pracy rady i jego oddziaływania na plany pracy komisji. Komisje

podejmowały szereg problemów z własnej inicjatywy, organizując obok posiedzeń również i kontrole w terenie.

Podjęto szereg środków dla ożywienia pracy komitetów blokowych i powiązania pracy radnych oraz komisji z działalnością tych komitetów. Znaczna część komitetów zanotowała szereg osiągnięć, szczególnie w inicjowaniu i realizowaniu czynów społecznych, społecznych kontroli przeciwpożarowych, propagowaniu i prowadzeniu akcji sanitarno-porządkowej oraz opiece pozaszkolnej nad dziećmi i młodzieżą. Do nich należy także powoływanie pierwszych społecznych komisji pojednawczych.

Pomimo tych niewątpliwych osiągnięć, w pracy MRN występują nadal słabości, rzutujące w poważnym stopniu na sprawy terenu i będące przeszkodą w szerszym włączaniu ludności do rozwiązywania zadań stojących przed radą. Część MRN nie odbywa wymaganej przez ustawę liczby sesji, mimo że ma do tego pełne warunki. Nie są wykorzystywane w pełni uprawnienia rad do kontroli pracy prezydium i komisji, m. in. w formie zatwierdzenia ich planów pracy i okresowego rozpatrywania informacji lub sprawozdań z podejmowanej działalności. Komisje rad nie rozwinęły szerszej kontroli pracy organów administracyjnych — referatów i biur, zwłaszcza w dziedzinie załatwiania spraw obywateli. Komisje w sprawowaniu funkcji kontroli społecznej nie wypracowały jeszcze zadowalających form współdziałania z aktywnym komitetów blokowych, organami samorządu członkowskiego w spółdzielczości mieszkaniowej, spożywców itp., oraz organizacjami związkowymi. W pracy komisji różnych rad, niejednokrotnie w obrębie tej samej rady, wystąpiły znaczne dysproporcje, wyrażające się m. in. w ilości rozpatrzonych problemów, dokonanych kontroli, liczby podjętych wniosków, frekwencji itp. W wielu miastach komitety blokowe nie przejawiają żywszej działalności, na co nie reagują radni MRN — członkowie władz tych komitetów.

Przedstawione wyżej niedostatki w pracy organów przedstawicielskich wskazują na **konieczność pogłębienia i intensyfikacji pracy rad narodowych w 1968 roku** nad pełną realizacją uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej, której wskazania mają charakter długofalowy i są nadal aktualne.

W 1968 roku zaistnieje zwłaszcza potrzeba usprawnienia dotychczasowych form i metod pracy miejskich rad narodowych nad planem gospodarczym i budżetem. Chodzi tu głównie o pełniejsze włączenie komisji i radnych do pracy już w początkowej fazie projektowania planu i budżetu oraz planu wykorzystania funduszy miejskich. Przedstawianie na sesji stanowiska komisji do projektu planu gospodarczego i budżetu winno stać się powszechną zasadą. Należy również zapewnić radzie i komisjom okresową, bieżącą informację o przebiegu realizacji planu gospodarczego i budżetu, włączając komisje do kontroli realizacji uchwał rady w

tym przedmiocie. Wszelkie projekty zmian planu gospodarczego i budżetu (a należy się starać, ażeby było ich jak najmniej), powinny być przedkładane komisjom dla uzyskania ich stanowiska.

Dążenie do zwiększenia roli rady i komisji w kontroli wykonania planu gospodarczego i budżetu oraz uchwał, których celem jest zapewnienie dalszej aktywizacji miasta, nie będzie w pełni możliwe bez dalszego rozszerzenia ich funkcji koordynacyjnych. **Potrzebne jest przeto zwiększenie kontroli sesji rad, komisji i prezydiów nad działalnością jednostek niepodporządkowanych, przez rozpatrywanie sprawozdań i informacji z ich pracy.** Doświadczenie wskazuje, że tam, gdzie rady narodowe właściwie harmonizują działalność jednostek niepodporządkowanych z potrzebami miasta, ujawniane są rezerwy produkcyjne, lepiej wykorzystywane są obiekty i tereny miejskie oraz pomnażane są środki, które mogą być kierowane na dalszy rozwój różnych dziedzin życia miejskiego.

Z poprawą efektywności obrad MRN wiąże się konieczność zwiększenia konkretności podejmowanych uchwał, tj. ścisłego określenia zakresu poszczególnych zadań, adresatów tych zadań i terminów wykonania oraz od kontroli realizacji podjętych postanowień. Przy składaniu przez prezydium sprawozdania z działalności między sesjami należy upowszechnić zasadę informowania rady o przebiegu wykonywania podjętych przez nią uchwał. Projekty uchwał i informacje o przebiegu ich wykonania powinny być przedkładane przez radnych do opinii komitetom blokowym i zespołom pracowniczym w zakładach pracy. Będzie to zarazem stanowić dalszy czynnik w zacieśnianiu kontaktów radnych ze społeczeństwem. Temu celowi służyć będzie również stosowana już przez niektóre MRN praktyka przyjmowania przez radnych skarg i wniosków ludności w siedzibach prezydiów miejskich rad narodowych, komitetów blokowych i w zakładach pracy.

Rok 1968 będzie miał duże znaczenie dla podniesienia rangi komitetów blokowych i dalszego ożywienia ich pracy. W tym roku chcemy przeprowadzić kampanię wyborczą do komitetów blokowych w województwie. Nie chodzi tu oczywiście tylko o wybór nowych ludzi. Kampania wyborcza powinna łączyć się z oceną przez sesje miejskich rad narodowych dotychczasowej działalności komitetów blokowych i z przyjęciem przez nie nowych regulaminów pracy, które ujmowałyby te zadania i metody ich rozwiązywania, które już zdały egzamin w praktycznej działalności najbardziej aktywnych komitetów. **W szczególności chodzi tu o upowszechnienie osiągnięć w zakresie rozwijania więzi sąsiedzkiej w miejscu zamieszkania oraz poszerzenie społecznej bazy oddziaływania komitetów.** Wiele uwagi wymaga sprawa udziału komitetów blokowych w kontrolach społecznych przeprowadzanych przez komisje rady oraz organizowanie wspólnych kontroli z organami samorządu spółdzielczego w sklepach, pla-

cówkach usługowych itp. Przedstawiciele komitetów blokowych powinni również ściślej współpracować z komitetami rodzicielskimi szkół w organizacji własnych form wypoczynku dla dzieci w godzinach pozalekcyjnych (organizowanie świetlic, punktów cichej nauki, modelarni, placów sportów zimowych itp.).

Przemyślenia wymaga również **współpraca komitetów blokowych z opiekunami społecznymi**. Komitety powinny bardziej interesować się sytuacją osób wymagających ze względu na trudne warunki życiowe — pomocy materialnej, uczestniczyć w zbiórkach darów rzeczowych (odzieży, książek, zabawek), przeznaczonych na cele pomocy społecznej itp.

Rozszerzenie przez komitety blokowe zasięgu swojej działalności również na budynki administrowane przez spółdzielczość i osoby prywatne zmusza do dokonania korekty dotychczasowego zasięgu terytorialnego poszczególnych komitetów. Należy rozważyć sprawę powołania w większych blokach — komitetów domowych. Istniejące już komitety domowe mają spore osiągnięcia w zagospodarowaniu i utrzymaniu

w należytym stanie otoczenia bloków (zielenie, trawniki), w budowie placów zabaw i gier dla dzieci oraz w nadzorze nad przestrzeganiem regulaminów porządku domowego.

Jednocześnie sesje rad powinny ocenić, czy stosowane formy współdziałania komisji, prezydium i radnych z komitetami blokowymi zapewniają odpowiednią pomoc dla komitetów i sprzyjają możliwie najpełniejszemu włączeniu mieszkańców do wykonywania zadań stojących przed radami narodowymi.

Reasumując rok 1968 będzie rokiem dalszego rozwijania i doskonalenia umiejętności kierowania przez miejskie rady narodowe gospodarczymi, społecznymi i kulturalnymi sprawami miasta. Jest on zarazem przedostatnim rokiem kadencji, co oznacza, że rady narodowe, komisje i prezydium dokonają oceny swoich prac i wyciągną stąd odpowiednie wnioski, zmierzające do najlepszego i efektywniejszego wykorzystania środków na aktywizację wszystkich dziedzin życia w mieście, dla dalszej poprawy zaspokajania potrzeb mieszkańców.

STANISŁAW PARCZYŃSKI

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE MIAST

12 lat temu podjęto w woj. warszawskim w szerokim zakresie prace nad planami zagospodarowania przestrzennego miast i osiedli. W ciągu kilku lat opracowano przy udziale prezydentów miejskich i powiatowych rad narodowych ogólne plany zagospodarowania przestrzennego dla wszystkich 69 miast i osiedli woj. warszawskiego.

Opracowania te, stanowiące podstawę prawną do lokalizacji szczegółowej inwestycji, zawierają pełną analizę i przegląd problemów gospodarczych, funkcjonalnych i technicznych, związanych z rozwojem i rozbudową miasta w okresie perspektywicznym i w okresie najbliższego planu 5-letniego.

Pod tym względem plany zagospodarowania przestrzennego można zaliczyć do najbardziej kompleksowych opracowań technicznych, jakimi dysponują nasze miasta. Pomimo braków i wielu niedoskonałości tych planów są one wartościowym narzędziem w działalności rad narodowych.

W latach 1967—68 podstawowe zadania w zakresie planowania przestrzennego koncentrują się wokół:

- 1) opracowania generalnego planu zagospodarowania przestrzennego Warszawskiego Zespołu Miejskiego (WZM),
- 2) opracowania i realizacji planów porządkowania miast,
- 3) weryfikacji dotychczasowych opracowań planów pod kątem ochrony użytków rolnych,

- 4) opracowania szczegółowych planów zabudowy osiedli budownictwa indywidualnego dla terenów wyznaczonych w trybie ustawy z 1958 r. o budownictwie jednorodzinym w miastach.

Generalny plan Warszawskiego Zespołu Miejskiego został ukończony w grudniu 1967 r. Rok 1968 będzie okresem uzgadniania i zatwierdzania tego planu. Ponadto w r. 1968 będą rozpoczęte prace nad weryfikacją dotychczasowych planów zagospodarowania przestrzennego poszczególnych miast i dostosowanie tych planów do ustaleń planu generalnego.

Podstawowym założeniem planu WZM jest:

- 1) opanowanie żywiołowego procesu urbanizacji terenów strefy podmiejskiej Warszawy,
- 2) złagodzenie dysproporcji pomiędzy warunkami życia mieszkańców innych miast strefy podmiejskiej Warszawy i mieszkańców innych miast województwa oraz stolicy,
- 3) doprowadzenie do racjonalnego podziału funkcji pomiędzy miasta i zespoły miast, stosownie do perspektywicznych kierunków rozwoju całej aglomeracji warszawskiej.

Plany porządkowania są sporządzane systematycznie od wielu lat dla każdego miasta. Równocześnie prowadzony jest konkurs porządkowania i czystości miast. Konkurs ten zdobywa coraz większą popularność w naszym województwie i odgrywa coraz większą rolę w po-